

**ვალერიუ და ნიკოლე როშკაგი
მოლდოვის წინააღმდეგ**

***CASE OF VALERIU AND NICOLAE ROŞCA v.
MOLDOVA***

მეოთხე სექტია

ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის რესპუბლიკური

(განაცხადი №41704/02)

გადაწყვეტილება

სტრასბურგი

2009 წლის 20 ოქტომბერი

საპოლიტიკო ვერსია

20/01/2010

გადაწყვეტილება საბოლოო გახდა კონვენციის 44-ე მუხლის მე-2 პუნქტის
შესაბამისად. ის შეიძლება დაექვემდებაროს რედაქციულ გადასინჯვას.

საქმეზე ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის წინააღმდეგ,

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს (მეოთხე სექცია) პალატაშ
შემდეგი შემადგენლობით:

ნიკოლას ბრაცა, თავმჯდომარე,
ლეხ გარლიცკი,
ჯოვანი ბონელო,
ლილიანა მიჯოვიჩი,
დავიდ ტორ ბიორგვინსონი,
ლედი ბიანკუ,
მიჰაი პოლელუნგი, მოსამართლები,
და ლოურენს ეარლი, სექციის რეგისტრატორი,

მოითათბირა დახურულ კარს მიღმა 2009 წლის 29 სექტემბერს,
გამოიტანა და ამავე დღეს დაამტკიცა შემდეგი გადაწყვეტილება:

პროცედურა

1. საქმეს საფუძვლად დაედო განაცხადი №41704/02, რომელიც 2002 წლის 6 და 28 ნოემბერს მოლდოვის წინააღმდეგ სასამართლოში შეიტანეს მოლდოვის ორმა მოქალაქემ, ბატონებმა ვალერიუ როშკამ და ნიკოლა როშკამ (შემდგომში „განმცხადებლები“), ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის (შემდგომში „კონვენცია“) 34-ე მუხლის შესაბამისად.

2. განმცხადებელთა ინტერესებს სასამართლოში იცავდა ბატონი ფ. ნაგაცევშჩი, ჩისინაუში დაფუძნებული არასამთავრობო ორგანიზაციის - ადვოკატები ადამიანის უფლებებისთვის - წარმომადგენელი. მოლდოვის მთავრობის (შემდგომში „მთავრობა“) პოზიციას იცავდა სახელმწიფო წარმომადგენელი ბატონი ვ. გრიშუ.

3. განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ პოლიციაში დაკავებისას არასათანადოდ მოეპყრნენ, მათგან თვითონიგრიმინაციული განცხადებების მოპოვების მიზნით; არასათანადო მოპყრობის შესახებ მათი საჩივრების განხილვა დაგვიანდა; ისინი იყვნენ არაადამიანურ და ლირსების შემლახველ საპატიმრო პირობებში; დაკავების შემდეგ, საწყის ეტაპზე, მათ არ მიეცათ უფლება, სურვილისამებრ შერჩეული ადვოკატისთვის მიემართათ და არასათანადო მოპყრობის შესახებ საჩივრებთან მიმართებით გამოყენებული დაცვის საშუალებები არაეფექტიანი იყო.

4. განაცხადი განსახილველად გადაეცა სასამართლოს მეოთხე სექციას. 2008 წლის 16 მაისს სექციის თავმჯდომარებრივ გადაწყვიტა მთავრობასთან განაცხადის კომუნიცირება. ასევე გადაწყდა, რომ განაცხადის არსებითი მხარე და დასაშვებობის საკითხი ერთდროულად განხილათ (კონვენციის 29-ე მუხლის მე-3 პუნქტი).

ვაკტები

1. საქმის გარემოებები

5. განმცხადებლები: ბატონი ვალერიუ როშკა (V.R.), დაბადებული 1960 წელს, და ბატონი ნიკოლა როშკა (N.R.), დაბადებული 1978 წელს, მოლდოვის მოქალაქები არიან და ცხოვრობენ კოტიუჯენი-მარიში.

6. მხარეთა მიერ წარმოდგენილი საქმის გარემოებები ასე შეიძლება შეჯამდეს.

A. განმცხადებლების დაკავება და სავარაუდო არასათანადო მოპყრობა

7. 2000 წლის 1 აგვისტოს I.C.-მ საჩივრით მიმართა იალოვენის პოლიციას, რომ იგი უცნობმა თავდამსხმელებმა გაიტაცეს და გაძარცვეს.

1. განმცხადებლების მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობა 2001 წლის 11 მაისს

8. 2001 წლის 11 მაისს ჩისინაუს ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილების ოფიცირებმა ორივე განმცხადებელი დაკავეს. განმცხადებელთა თქმით, მათვის დაკავების მიზეზები არ უცნობებიათ. დაკავებისას პოლიციელებმა ორივე სცემეს.

9. განმცხადებლები ჩივიან, რომ პოლიციის განყოფილებაში რამდენიმე საათის განმავლობაში ყოფნისას მათ კვლავ სცემეს მუშტებითა და წიხლებით. მოგვიანებით ისინი გადაიყვანეს ჩისინაუს პოლიციის გენერალურ სამმართველოში (General Police Directorate), სადაც მათზე განხორციელდა ზენოლა, რათა ელიარებინათ დანაშაულები, რომლებიც არ ჩაუდენიათ. მათი უარის პასუხად, ორივეს ცალ-ცალკე სცემეს, შემდეგ ხელბორჯილი დაადეს, იატაკზე დააწვინეს, ფეხის ტერფებზე ხელკეტები ურტყეს და ელექტროშოკი გამოიყენეს.

10. არასათანადო მოპყრობის შედეგად, N.R.-მა აღიარებითი ჩვენება დაწერა, მაგრამ პროტესტის ნიშნად, მასზე ხელი არ მოუწერია. შემდეგ განმცხადებლები კვლავ ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილებაში დააბრუნეს, სადაც გამომძიებლებმა დოკუმენტებზე ხელმოწერა შესთავაზეს არასათანადო მოპყრობის გაგრძელების მუქარით.

2. განმცხადებლების მიმართ საცარაუდო არასათანადო მოპყრობა 2001 წლის 13 ივნისს

11. 2001 წლის 13 ივნისს განმცხადებლები გადაიყვანეს იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში. როგორც მოგვიანებით იალოვენის პოლიციის ოფიციებმა ახსნეს, ეს აუცილებელი იყო I.C.-ს მიერ ზემოთ აღნერილ დანაშაულში განმცხადებელთა შესაძლო მონაწილეობის დასადგენად. ამავე დღეს პოლიციის განყოფილებას ქადაგი CPT-ს დელეგაცია. N.R.-მა CPT-ს აცნობა ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილებასა და პოლიციის გენერალურ სამმართველოში მის მიმართ არასათანადო მოპყრობის შესახებ.

12. განმცხადებლები აცხადებენ, რომ CPT-ს დელეგაციის წასვლის შემდეგ ისინი ოთახში შეიყვანეს და მათ მიმართ არასათანადო მოპყრობა საათობით გაგრძელდა, თავსა და ფეხისგულებზე ხელკეტებით სცემდნენ აღიარებითი ჩვენებების მისაღებად იმ დანაშაულებზე, რომლებიც არ ჩაუდენიათ.

13. 2001 წლის 14 ივნისს CPT-ს დელეგაცია კვლავ დაბრუნდა იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში და მოინახულა N.R. რომელმაც წინა დღით არასათანადო მოპყრობის შესახებ დაიჩივლა.

14. 2001 წლის 15 ივნისს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სამმა თანამშრომელმა მოინახულა N.R. რომელმაც კვლავ გაიმეორა თავისი საჩივარი ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილებაში, პოლიციის გენერალურ სამმართველოსა და იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში მის მიმართ არასათანადო მოპყრობის შესახებ. ამის შემდეგ ორვე განმცხადებელი ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილებაში გადაიყვანეს, მოგვიანებით კი პოლიციის გენერალურ სამმართველოში.

15. განმცხადებლები აცხადებენ, რომ არასათანადო მოპყრობის შედეგად მათ ნაწილობრივ სმენა დაკარგეს და ხშირად აწუხებდათ ტკივილი, მათ შორის თავის არეში.

16. განმცხადებლებმა იჩივლეს მათ მიმართ არასათანადო მოპყრობის შესახებ სამივე დაწესებულებაში, სადაც ისინი დაკავებული იყვნენ, მაგრამ პროკურატურამ სისხლის სამართლის გამოძიება მხოლოდ ერთ საჩივარზე წამოიწყო, რომელიც ეხებოდა არასათანადო მოპყრობას იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში. არც ერთ პოლიციის თანამშრომელს უფლებამოსილება არ შესჩერებია და, სავარაუდოდ, ზოგიერთმა მათგანმა განმცხადებლებსა და მათი ოჯახის წევრებზე ზენოლა განახორციელეს, რათა საჩივრები უკან გამოეთხოვათ.

17. 2001 წლის 15 ივნისს პოლიციის ინსპექტორმა, პოლკოვნიკმა P.D.-მ, ანგარიში წარუდგინა შინაგან საქმეთა მინისტრს, რომელშიც იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში CPT-ს ვიზიტსა და 2001 წლის 14 ივნისს დასკვნებს აღწერდა, კერძოდ, აღნიშნავდა, რომ იალოვენის განყოფილებაში არასათანადო პატიმრობის პირობები და სამედიცინო მომსახურება იყო და იქ დაკავებულ პირს, ბატონ როშკას, სხეულის მძიმე დაზიანებები აღმოაჩნდა. P.D.-ს რეკომენდაციით, შესაბამისი პირი დაუყოვნებლივ უნდა გადაეყვანათ უსაფრთხო ადგილას და მისთვის ადვოკატზე ხელმისაწვდომობა უზრუნველყოთ. P.D. აღნიშნავდა, რომ ანგარიში შედგენილი იყო CPT-ს რეკომენდაციების შესაბამისად.

18. 2001 წლის 18 ივნისს განმცხადებლები, ადვოკატთა თანხლების გარეშე, ექიმთან გადაიყვანეს, რათა დაედგინათ მათი ჯანმრთელობისთვის მიყენებული ზიანის ხარისხი. ექიმმა დაზიანებები მათი სხეულების სხვადასხვა ნაწილზე იპოვა, 6X2 სმ-ისა და 12X3 სმ-ის ზომის ჰემატომების ჩათვლით, რომლებიც ექიმმა „უმნიშვნელო დაზიანებებად“ დაახასიათა.

19. 2001 წლის 18 ივნისს P.D.-მ კვლავ წარუდგინა შინაგან საქმეთა მინისტრს ანგარიში „[იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში] დაკავებულთა წამების შესახებ ინფორმაციის შესწავლის შედეგებზე“. ანგარიშში აღნიშნული იყო, რომ განმცხადებლებმა CPT-სთან დაიჩივლეს იალოვენის პოლიციის განყოფილების ოფიცერთა არასათანადო მოპყრობის შესახებ. წინასწარი გამოძიების შედეგად, დადგინდა იმ სამი პოლიციელის ვინაობა, განმცხადებლების საქმეზე რომ მუშაობდნენ იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში, ასევე სხვა ექვსი ოფიცერიც, რომლებიც განმცხადებლების საქმეში იყვნენ ჩართული ჩისინაუს ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილებაში. დაკითხვისას ყველა მათგანმა უარყო განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპყრობის ფაქტი. რაკი სამედიცინო დასკვნებში ორივე განმცხადებლის სხეულზე აღმოჩენილი იყო უმნიშვნელო დაზიანებები და სხვადასხვა მტკიცებულებას შორის შეუსაბამობა მხოლოდ სრული გამოძიებისას შეიძლებოდა ახსნილიყო, P.D. იძლეოდა რეკომენდაციას, სისხლის სამართლის საქმე აღძრულიყო ცხრავე პოლიციელისა და საქმეში ჩართულ გამომძიებელთა წინააღმდეგ.

20. 2001 წლის 20 ივნისს შინაგან საქმეთა მინისტრის მოადგილემ მიმართა გენერალურ პროკურატურას, საქმეზე დაეწყო სისხლის სამართლის გამოძიება.

21. შინაგან საქმეთა მინისტრისთვის გაგზავნილ ანგარიშში (თარიღი უცნობია) იალოვენის პოლიციის განყოფილების ხელმძღვანელმა ოფიცერმა უარყო განმცხადებელთა მიმართ რაიმე სახის არასათანადო მოპყრობა. მან აღნიშნა, რომ განმცხადებლებს ადვოკატზე ხელმისაწვდომობა არ მოუთხოვიათ.

3. 2001 წლის 13 ივნისს სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე
გამოძიება და სისხლის სამართლწარმოება

22. 2001 წლის 20 ივლისს გენერალურმა პროკურატურამ სისხლის სამართლის გამოძიება დაიწყო განმცხადებლების მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე. იმავე დღეს დაიწყო მეორე გამოძიებაც იალოვენის პოლიციის განყოფილების ხელმძღვანელი ოფიცირის სავარაუდო გულგრილობის ფაქტზე. მოგვიანებით ეს ორი საქმე გაერთიანდა. 2001 წლის 23 ოქტომბერს ცენტრუს რაიონის პოლიციის განყოფილებაში 2001 წლის 11 მაისს განმცხადებლების მიმართ არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე დაწყებული გამოძიება შეწყდა მტკიცე-

ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის წინააღმდეგ

ბულებათა არარსებობის გამო. განმცხადებელთა საჩივრის პასუხად, 2002 წლის 24 მარტს გენერალურმა პროკურატურამ გაიმეორა 2001 წლის 23 ივლისის გა-დაწყვეტილება. ირკვევა, რომ განმცხადებლებმა არც ერთი ეს გადაწყვეტილება სასამართლოში არ გაასაჩივრეს.

23. 2001 წლის 20 აგვისტოს, N.R.-ის კვლავ შემონმების შემდეგ, გამოიცა ახალი სამედიცინო დასკვნა. ექსპერტს ჰქითხეს, შესაძლებელი იყო თუ არა N.R.-ის დაზიანებები დაცემის ან საკანზი საგნეზზე მირტყმის შედეგი ყოფილიყო. დასკვნაში ეს პასუხი არ გამოირცხა, როგორც დაზიანებების მიღების აღტერ-ნატიული მიზეზი.

24. 2001 წლის 2 ნოემბერს პროკურატურამ იალოვენის პოლიციის განყოფი-ლების ოფიცერთა წინააღმდეგ წარმოებული საქმე განხილვისთვის სასამართ-ლოს გადასცა.

25. ჩისინაუს №13 საპატიმრო დაწესებულების - რომელშიც V.R. იყო მოთა-ვსებული - მმართველმა 2002 წლის 3 დეკემბერს გაცემული ცნობით დაადას-ტურა, რომ V.R.-ს მკურნალობდნენ ტვინის დაზიანებისა და ასთენიურ-დეპრე-სიული სინდრომით გამოწვეული შედეგების გამო. ცნობაში ნახსენები იყო თავის ტრავმა, რომელიც მან, სავარაუდოდ, 1999 წელს მიიღო.

26. 2003 წლის 23 ივნისს ცენტრუს რაიონულმა სასამართლომ ძალაუფლების გადამეტებასა და განმცხადებლების უკანონოდ ცემაში ბრალდებული სამი ოფი-ცერი გაამართლა. სასამართლომ გათვალისწინა CPT-ს ანგარიში, რომელშიც აღნიშნული იყო, რომ დელეგაციის წევრებმა განმცხადებლები შეამონმეს და „მათ სხეულის გარკვეული დაზიანებები აღმოაჩნდათ“. თუმცა, სასამართლომ დაადგინა, რომ იგი ვერ დაეყრდნობოდა CPT-ს ანგარიშს, რადგან, საპროცესო წესების თანახმად, სისხლის სამართლებრივი მსჯავრდების საფუძველი შეიძლე-ბა გახდეს მხოლოდ ექიმ სპეციალისტთა სამედიცინო დასკვნები. რადგან CPT-ს ანგარიში სისხლის სამართლის გამოძიებისას არ გამოცემულა და მსხვერპლთა მიერ დაერთო საქმის მასალებს, სასამართლო მას ვერ დაეყრდნობოდა. იგივე შეიძლება ითქვას P.D.-ს აგანროშებზეც (იხ. ზემოთ). სასამართლოს კომენტარი არ გაუკეთებია 2001 წლის 18 ივნისის სამედიცინო დასკვნებზე.

27. ორ ოფიცერს დასდეს მსჯავრი გულგრილობისთვის, რადგან მათ 2000 წელს სათანადოდ არ დაარეგისტრირეს I.C.-ს საჩივარი და სავარაუდო დანა-შაულის გახსნა სცადეს სათანადო სისხლის სამართლებრივი გამოძიების ფარ-გლების დარღვევით. არასათანადო მოპყრობით მიყენებული მატერიალური და არამატერიალური ზიანის ასანაზღაურებლად, განმცხადებლების მოთხოვნას კომპენსაციაზე უარი ეთქვა დაუსაბუთებლობის გამო.

28. 2003 წლის 18 ივლისს შეტანილ აპელაციაში N.R. *inter alia* ასაჩივრებდა ფაქტს, რომ სასამართლომ პოლიციელები წამებისთვის არ დასაჯა. მან ასევე ხაზი გაუსვა იმას, რომ როგორც მან, ასევე V.R.-მ ამოცნობის პროცედურაზე ამოიცნეს პოლიციის ოფიციელი, რომლებმაც ისინი ანამეს და მათგან ვერც ერთმა ვერ ახსნა, თუ როგორ მიიღეს განმცხადებლებმა დაზიანებები საპოლი-ციო პატიმრობისას. მან ასევე მოიხმო იალოვენის პოლიციის განყოფილება-ში რამდენიმე სხვა დაკავებულის ჩევნებები, რომლებიც ადასტურებდნენ, რომ ნახეს, თუ როგორ გაიყვანეს V.R. საკნიდან ჯანმრთელი და მოგვიანებით დაპრუ-ნებულს არასათანადო მოპყრობის აშკარა ნიშნები ეტყობოდა. იგივე მოწმეები აცხადებდნენ, რომ არ დაუნახავთ, საკანში ვინმეს მეორე დაკავებული დაეშავე-ბინოს. N.R.-მა ასევე მოიხმო ის ფაქტი, რომ იმ საპროცესო ნაბიჯებში, რომლე-

ბიც გადაიდგა იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში ორივე განმცხადებლის წინააღმდეგ წარმოებულ საქმეში, არც ერთი განმცხადებელი არ ჩაურთავთ. მისი აზრით, ეს ადასტურებდა, რომ ისინი ამ განყოფილებაში კანონიერი მიზნით არ გადაუყვანიათ. საბოლოოდ, მან მოიხმო სისხლის სამართალწარმოების პროცესში მის და V.R.-ის მიერ შეტანილი სამოქალაქო სარჩელები. მან სადაც გახადა ამნისტიის შესახებ კანონის გამოყენება იმ ბრალდებულებთან მიმართებით, რომელთაც მათ მიერ ჩადენილი დანაშაულის მსხვერპლთა კომპენსირება არ მოუხდენიათ - გარემოება, რომელიც ენინააღმდეგებოდა ამ კანონს. V.R.-მა ანალოგიური აპელაცია შეიტანა. პროკურორის აპელაციაში აღნიშნული იყო, რომ ორივე განმცხადებელს აჩვენეს იალოვენის პოლიციის განყოფილების ყველა თანამშრომლის ფოტოსურათები, დამაშავის ამოცნობის მიზნით, და ორივემ ამოიცნო პოლიციელები, რომლებიც მათ არასათანადოდ მოეპყრნენ.

29. 2004 წლის 15 იანვარს ჩისინაუს სააპელაციო სასამართლომ ნაწილობრივ გააუქმა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება. მან გაამართლა ოფიცერი, რომელთაც ქვედა ინსტანციის სასამართლომ, გულგრილობის მუხლით, გამამტყუნებელი განაჩენი გამოუტანა. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ამ ოფიცერების მოვალეობა არ იყო I.C.-ს საჩივრის დარეგისტრირება. სასამართლომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სხვა ნაწილები ძალაში დატოვა, კერძოდ, დაადგინა, რომ არასათანადო მოპყრობის შესახებ განმცხადებლების საჩივარზე უარის თქმა სწორი გადაწყვეტილება იყო. სასამართლომ მიიჩინა, რომ განმცხადებელთა ჩვენებები სიმართლეს არ შეესაბამებოდა, პირველ რიგში იმიტომ, რომ მათ სხეულზე აღმოჩენილი დაზიანებები, რომლებიც სამედიცინო დასკვნებში იყო აღნიშნული, არ ემთხვეოდა განმცხადებლების მიერ აღწერილი მანერით მიყენებულ დაზიანებებს და, მეორე რიგში, „მათ ამ ჩვენებების თავდაცვის საშუალებად გამოყენება შეეძლოთ სისხლის სამართლწარმოებისა, რომელშიც ისინი ბრალდებული იყვნენ მძიმე დანაშაულის ჩადენაში“. მეტიც, CPT-ს ანგარიშები და სხვა მსგავსი დოკუმენტები ვერ ამტკიცებდა, რომ განმცხადებლებს დაზიანებები ბრალდებულმა ოფიცერებმა მიყენეს და, ამგვარად, გამამტყუნებელი განაჩენი ამ ანგარიშებს ვერ დაეფუძნებოდა.

30. განმცხადებლების ადვოკატმა გადაწყვეტილების სამართლებრივი საკითხები გაასაჩივრა. იგი იშველიებდა საქმეში არსებულ სხვადასხვა დოკუმენტს და ითხოვდა გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანას იმ პოლიციელთა მიმართ, რომლებიც ბრალდებული იყვნენ უფლებამოსილების გადამეტებაში არასათანადო მოპყრობის გზით.

31. 2004 წლის 29 ივნისს უზენაესმა სასამართლომ სააპელაციო საჩივარი არ დააკმაყოფილა, მაგრამ განსახილველად მიიღო პროკურორის აპელაცია, რომელშიც ეს უკანასკნელი ორი ბრალდებულის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანას ითხოვდა. უზენაესმა სასამართლომ საქმე კვლავ განსახილველად დააპრუნა ჩისინაუს სააპელაციო სასამართლოში.

32. 2005 წლის 26 იანვარს ჩისინაუს სააპელაციო სასამართლომ გააუქმა რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც პირველი ინსტანციის სასამართლომ არასათანადო მოპყრობაში ბრალდებული სამი ოფიცერი გაამართლა. სააპელაციო სასამართლომ, ახალი გადაწყვეტილებით, სამივე ოფიცირის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენი გამოიტანა - სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული უფლებამოსილების აშკარა გადამეტების საფუძველზე (იხ. ქვემოთ „შესაბამისი შიდასახელმწინებელი გადამეტების საფუძველზე“).

ფოებრივი სამართალი“). თითოეულ ოფიცერს მიესაჯა სამი წლით თავისუფლების აღკვეთა და სამართალდამცველ ორგანოებში მუშაობის უფლება ორი წლით ჩამოერთვათ. სასამართლოს გადაწყვეტილებით, განაჩენის აღსრულება შეჩერდა ერთწლიანი პროცესის პერიოდით, დადგინდა რა, რომ ოფიცრები საქამაოდ ახალგაზრდები იყვნენ, ჰყავდათ ოჯახები, მანამდე არ ყოფილან პასუხისმგებაში მიცემულნი და საზოგადოებას მათზე დადებითი აზრი ჰქონდა.

33. 2005 წლის 27 აპრილს უზენაესმა სასამართლომ ძალაში დატოვა ზემოაღნიშნული განაჩენი. მან დაადგინა, რომ საქმის მასალებით - მათ შორის, CPT-ს ამგარიშებით, მოწმეთა ჩვენებებითა და სამედიცინო დასკვნებით - გონივრულ ეჭვს მიღმა მტკიცდება სამი ოფიცრის არასათანადო მოპყრობა განმცხადებელთა მიმართ.

34. განმცხადებლებმა ევროპის სასამართლოს წარმოუდგინეს Amnesty International-ის მოლდოვის განყოფილების წევრებისა და მოლდოვის ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარის საგაზრით ინტერვიუები, რომლებშიც ისინი ამტკიცებდნენ, რომ არასათანადო მოპყრობა რუტინულად გამოიყენებოდა ზოგიერთ სამართალდამცველ ორგანოში, განსაკუთრებით პოლიციელებისა და გამომძიებლების მიერ, თვითინკრიმინაციულ განცხადებათა მოპოვებისა და უდანაშაულო ადამიანების მსჯავრდების მიზნით.

B. პატიმრობის პირობები

35. სასამართლოსთვის 2003 წლის 15 სექტემბერს გაგზავნილ წერილში განცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ არაადამიანურ და ლირსების შემლახველ პირობებში იყვნენ დაკავებულნი - როგორც პოლიციის გენერალურ დეპარტამენტში, რომელიც მდებარეობდა ტიგინას ქუჩაზე №6-ში, ასევე, 2001 წლის 28 ივნისიდან, ჩისინაუს №3 საპატიმრო დაწესებულებაში (ცნობილი, როგორც საპატიმრო დაწესებულება №13). ამ უკანასკნელ საპატიმრო დაწესებულებასთან დაკავშირებით, ისინი მიუთითებდნენ შემდეგ პირობებზე: ძალას მძიმე ფორმის გადატვირთულობა (20 პატიმარი 25 კვ/მ-ის საკანში; დაახლოებით ათი პატიმრის საათობით მოთავსება 1-2 კვ/მ-ის დაკეტილ სასამართლო საკნებში, სასამართლო პროცესების მოლოდინში, საკვების, წყლისა და საპირფარეშოს გარეშე); საკნები გაჯერებული სიგარეტის სქელი კვამლითა და ძია ფორმის საპირფარეშოს მძაფრი სუნით, რასაც ემატებოდა ვენტილაციის არარსებობა; გამდინარე წყლის არარსებობა დღის უმეტეს პერიოდში; დღის შუქი ძალზე შეზღუდულად აღნევდა საკანში ფანჯრებზე სქელი ბადისებრი უალუზების გამო; სინესტე, საკვებად უვარისია საჭმელი და არაადეკატური სამედიცინო მომსახურება.

36. განმცხადებლები ასევე ამტკიცებდნენ, რომ ჩისინაუში, ტიგინას ქუჩაზე №6-ში მდებარე დაკავების იზოლატორში ყოფნისას მათი კორესპონდენცია ცენზურას გადიოდა და ძალზე შეზღუდული იყო გარესამყაროსთან კონტაქტი.

II. შესაბამისი მასალები

A. შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობა და პრაქტიკა

37. განსახილველი დროისთვის ძალაში არსებული სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისი დებულებები ასე იკითხება:

მუხლი 36: სასჯელის შეფარდების ზოგადი პრინციპები

„სასამართლოს მიერ შეფარდებული სასჯელი სრულად უნდა შეესაბამებოდეს წინამდებარე კოდექსის ზოგადი ნაწილის დებულებებს და უნდა ხვდებოდეს წინამდებარე კოდექსის კერძო ნაწილის ფარგლებში, რომელიც ჩადენილი დანაშაულისთვის სანქციას ადგენს. სასჯელის შეფარდებისას სასამართლო ეყრდნობა სამართლებრივ თვითშეგნებას და ითვალისწინებს დანაშაულით გამოწვეული სოციალური საფრთხის ბუნებასა და ხარისხს, განსასჯელის ხასიათსა და საქმის ნებისმიერ შემამსუბურებელ ან დამამძიმებელ გარემოებას“.

მუხლი 37: შემამსუბურებელი გარემოებები

„სასჯელის შეფარდებისას შემამსუბურებლად ითვლება შემდეგი გარემოებები:

1. დამნაშავის მიერ დანაშაულის საზიანო შედეგების შემცირება, ზიანის ნებაყოფლობით ანაზღაურების ან ზარალის აღდგენის ფორმით;
2. დანაშაული განპირობებული იყო გართულებული პირადი ან ოჯახური მდგომარეობით;
3. დანაშაული ჩადენილია მუქარის ან იძულების ქვეშ, ან გამოწვეული იყო ეკონომიკური ან სამსახურებრივი სირთულეებით, ან სხვა ფორმის დამოკიდებულებით;
4. დანაშაული ჩადენილია მსხვერპლის მიერ უკანონო ქმედებით პროცესურებული ძლიერი ემოციური რეაქციის ფონზე;
5. დანაშაული ჩადენილია სოციალურად საშიში შემოტევის გასანეიტრალებლად, თუნდაც კანონიერი თავდაცევის ფარგლების გადაცილებით;
6. დანაშაული ჩაიდნა არასრულწლოვანმა;
7. დანაშაული ჩაიდნა ორსულმა ქალმა;
8. გულწრფელი მონანიება ან ნებაყოფლობით ჩაბარება;
9. დანაშაულის გახსნაში მინშვნელოვანი წვლილის შეტანა.

სასჯელის შეფარდებისას სასამართლომ შეიძლება სხვა გარემოებებიც მიიჩნიოს შემამსუბურებლად.“

მუხლი 38: დამამძიმებელი გარემოებები

„სასჯელის შეფარდებისას დამამძიმებლად ითვლება შემდეგი გარემოებები:

1. დამანაშავის მანამდე ნასამართლეობა.
2. დანაშაული დანაშაულის [ან დანაშაულების] ბუნებიდან გამომდინარე, სასამართლო უფლებამოსილია ეს გარემოება დამამძიმებლად არ მიიჩნიოს;
2. დანაშაული ჩადენილია ორგანიზებული ჯგუფის მიერ;
3. დანაშაული ჩადენილია ფინანსური ან სხვა მოტივით;
- 3/1. დანაშაული ჩადენილია [მსხვერპლის] ეროვნული მიკუთვნებულობის, ან რასობრივი სიძულევილისა ან უპატივცემულობის გამო;
4. დანაშაულს მოჰყვა მძიმე შედეგები;
5. დანაშაული მიმართული იყო მცირენლოვანის, მოხუცის, ან მოწყვლადი პირის მიმართ;
6. დანაშაული ჩაიდნა საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვაზე პასუხისმგებელმა პირმა;
7. მცირენლოვანთა წაქეზება დანაშაულისკენ ან მათი ჩართვა დანაშაულში;
8. დანაშაული მოიცავდა მსხვერპლის მიმართ განსაკუთრებულად სასტიკ ან დამამცირებელ ქმედებას;

ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის წინააღმდეგ

9. დანაშაული ჩადენილია ბუნებრივი კატაკლიზმების დროს;
10. დანაშაულმა განზოგადებული ხასიათის საფრთხე შექმნა;
11. დანაშაული ჩადენილია სხვა ადამიანის ფინანსური, სამსახურებრივი ან სხვა დამშენებულების ბოროტად გამოყენებით;
12. დანაშაული ჩადენილია ალკოჰოლის ზემოქმედებით. სასამართლო უფლებამოსილია ეს გარემოება დამამძიმებლად არ მიიჩნიოს, დანაშაულის ბუნების გათვალისწინებით.
13. დანაშაული ჩადენილია პირადი თავდეპოზიტი გათავისუფლებული პირის მიერ ,თავდეპოზიტის პერიოდში ან ამ ვადის გასვლიდან ერთი წლის განმავლობაში.“

მუხლი 43: მსჯავრდება სასჯელის აღსრულების შეჩერებით

„თუ სასამართლო, საქმის გარემოებებისა და მსჯავრდებულის ხასიათის გათვალისწინებით, მივა დასკვნამდე, რომ ამ პირისთვის თავისუფლების აღკვეთის ფორმით გარკვეული დროის განმავლობაში სასჯელის მოხდა გონივრული არ იქნება, მან შეიძლება პრანალის განაჩენის აღსრულების შეჩერება, რა შემთხვევაშიც სასამართლო განაჩენშივე მიუთითებს მისი გადაწყვეტილების მიზეზებს. ამგვარ საქმებში სასამართლო პრანალის, რომ განაჩენი არ აღსრულდეს, თუ მსჯავრდებული სასამართლოს მიერ დადგენილ პრობაციის პერიოდში არ ჩაიდენს ახალ დანაშაულს და შესარულებს ყველა იმ ვალდებულებას, რომელიც მას სასამართლომ დააკისრა პრობაციის პერიოდში.“

პრობაციის პერიოდი გრძელდება ერთიდან ხუთ წლამდე. ...“

მუხლი 101/1: წამება

„ქმედებები, რომლებიც პირს განზრახ აყენებს სასტიკ ფიზიკურ ან სულიერ ტანჯვას, განსაკუთრებით ისეთი მიზნებით, როგორიცაა მისგან ან მესამე მხარისგან ინცორმაციის ან ალიარებითი ჩვენებების მოპოვება, მისი დასვა იმ ქმედებისათვის, რომელიც მან ან მესამე მხარემ ჩაიდინა, ან ეჭვმიტანილნი არიან მის ჩადენაში, ან ამ პირის ან მესამე მხარის დამცირებისა და მათზე ზეწოლის მიზნით, ან ნებისმიერი სხვა მიზნით, რომელიც ეფუძნება დისკრიმინაციას, საფუძვლის მიუხედავად, ასევე, როცა ასეთ ტკიფილსა ან ტანჯვას პირს აყენებს სახელმწიფო მოხელე ან თანამდებობის პირი, მის მიერ პირდაპირ ან ირიბად წაეჭირებით ან შეწყნარებით - ალნიშნული არ გულისხმობს ტკიფილს ან ტანჯვას, რომელიც თან სდევს კანონიერი სანქციების გატარებას და მათვის დამახასიათებელი ან მათგან გამოწვეულია - ისჯება თავისუფლების აღკვეთით სამიდან შევიდ წლამდე ვადით.“

მუხლი 185: უფლებამოსილების გადამეტება ან *ultra vires* ქმედებები

„საჯარო მოხელეები უფლებამოსილების გადამეტების ან *ultra vires* ქმედებების გამო, ანუ ქმედებების, რომლებიც აშკარად სცდება მათთვის კანონით მინიჭებული უფლებებისა და უფლებამოსილების ფარგლებს, თუ ამით ისინი საზოგადოებრივ ინტერესს ან ფიზიკური ან იურიდიული პირების უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს არსებითად აზარალებენ, უნდა დაისაჯონ სამ წლამდე თავისუფლების აღკვეთით, ან ჯარიმით სახელფასო მინიჭების 30-დან 100-%მდე, ან თანამდებობიდან გათავისუფლებით, რასაც ყველა შემთხვევაში თან სდევს გარკვეული უფლებამოსილების დაკავების ან გარკვეულ საქმიანობაში ჩართვის აკრძალვა ხუთ წლამდე ვადით.“

უფლებამოსილების გადამეტება ან *ultra vires* ქმედებები, რომლებსაც თან ერთვის ძალადობა ან იარაღის გამოყენება ან წამება და აზიანებს მსხვერპლის პირად ღირსებას, ისჯება თავისუფლების აღკვეთით სამიდან ათ წლამდე და გარკვეული უფლებამოსილების დაკავების ან გარკვეულ საქმიანობაში ჩართვის აკრძალვით ხუთ წლამდე ვადით.“

38. პოლიციის ეთიკისა და დეონტოლოგის კოდექსი მიღებულია 2006 წლის 10 მაისს (კანონ №481, ძალაშია 2006 წლის 18 მაისიდან). ამ კოდექსის თანახმად, დაუშვებელია არასათანადო მოპყრობა ან ამგვარი და არაადამიანური ან ღირსების შემლახველი მოპყრობის ან დასჯის შეწყნარება ან წაქეზება, „გარემოებათა მიუხედავად“.

39. უკანონო ქმედებებით მიყენებული ზიანის კომპენსაციის შესახებ კანონის №1545 (1998) შესაბამისი დებულებები სისხლის სამართლის საგამოძიებო ორგანოების, პროკურატურისა და სასამართლოების მიერ ჩამოყალიბებულია საქმეში Sarban v. Moldova (№ 3456/05, § 54, 4 ოქტომბერი, 2005).

40. საქმეში Belicevecen v. the Ministry of Finance (№ 2ra-1171/07, 4 ივლისი, 2007) უზენაესმა სასამართლომ დაადგინა, რომ კანონის № 1545 (1998) საფუძველზე, პირს ზიანის ანაზღაურება შეეძლო მოეთხოვა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მას სასამართლო სრულად გაამართლებდა სისხლის სამართლებრივ ბრალდებებში. რადგან ბატონი ბელიჩევეჩენი წამოყენებული ბრალდებებიდან ერთ-ერთში დამნაშავედ ცნეს, მას უფლება არ ჰქონდა, ზიანის ანაზღაურება მოეთხოვა.

B. წამების და არაადამიანური ან ღირსების შემლახველი მოპყრობის ან დაჭირის ევროპული კომიტეტის (CPT) ანგარიშები

41. მოლდოვისი 2001 წლის 10-დან 22 ივნისამდე ვიზიტის შესახებ CPT-ის ანგარიშის შესაბამის ნაწილში ვკითხულობთ:

„24. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში დაკავებული პირის საქმეს. პირველი გასაუბრებისას ამ ადამიანს არ აღენოშნებოდა რაიმე სახის დაზიანებები. მასთან მეორე ვიზიტის დროს, მომდევნო დღეს, დელეგაციის წევრი ერთ-ერთი ექიმის მიერ სამედიცინო შემონბებისას, დაკავებულს აღმოაჩნდა 1სმ სიგრძის ფუფხებით დაფარული ჭრილობა მარცხენა საფეხულის არეში, მარცხენა თირკმლის არეში კი - 8X3 სმ ზომის მოწითალო-მოლურჯო ჰემატომა. ორივე ტერფისგული პალპაციით მტკიონეული იყო და გამაგრებული, განსაკუთრებით ქუსლის არეში. ეს დაზიანებები შესაბამება მის მტკიცებას, რომ წინა დღის სალამოს, დელეგაციის წევრების წასვლის შემდეგ, მას პოლიციელებმა მყარი რეზინის ნივთი თავში რამდენჯერმე ჩატარებული შემდეგ იგი აიძულეს სკამზე მუხლებით დამდგარიყო, წინ კი მაჯებზე ხელბორკილები დაადგა, დაკითხვისას მას ფეხის ტერფებზე და მარცხენა თირკმლის არეში სცემდნენ.“

რადგან დაკავებულს ეშინოდა, რომ დელეგაციის წასვლის შემდეგ მას კვლავ არასათანადო მოეპყრობოდნენ, CPT-მ შინაგან საქმეთა სამინისტროს საკონტაქტო პირს სთხოვა ნაბიჯების დაუყოვნებლივ გადადგმა დაკავებულის დაცვის უზრუნველსაყოფად, მას ასევე ეთხოვა მოკვლევის ჩატარება იალოვენის საპოლიციო პატიმრობაში მყოფ პირთა მოპყრობასთან დაკავშირებით. განმცხადებელი გადაიყვანეს დედაქალაქის წინასწარი დაკავების იზოლატორში და მას ად-

ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის წინააღმდეგ

ვოკატის თანდასტრეპით ჩაუტარდა სამედიცინო ექსპერტიზა. შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ ჩატარებული შიდა გამოძიებისას გამოვლინდა, რომ იმავე განყოფილებაში მოთავსებულმა სხვა პირმა ასევე დაიჩივლა გამოძიების წარმართველ ოფიციელებთან ფიზიკური ძალის გამოყენებით არასათანადო მოპყრობაზე. სამედიცინო ექსპერტიზა ამ პირსაც ჩაუტარდა. 2001 წლის 5 ნოემბრით დათარიღებულ წერილში მოლდოველმა ხელისუფლების ორგანოებმა აღნიშნეს, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის 182-ე მუხლის მე-5 პუნქტის საფუძველზე (უფლებამოსილების გადამეტება), პროკურატურამ სისხლის სამართლის საქმე აღძრა. გამოძიება დაიწყო და საქმე მალე სასამართლოს გადაეცემა.

CPT ამ ინფორმაციას დიდი ინტერესით მოეკიდა და სურვილი გამოხატა, დროულად მიენოდებინათ ინფორმაცია სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ.

25. როგორც ზემოთ, მე-13 პუნქტში აღინიშნა, მდგომარეობის გაუარესების გამო, დელეგაციამ მოიხმო კონვენციის მე-8 მუხლის მე-5 პუნქტი და მოლდოვის ხელისუფლების ორგანოებს მოსთხოვა, დაგვიანების გარეშე ჩაეტარებინათ გულისხმიერი და დამოუკიდებელი მოკვლევა იმ მეთოდებთან დაკავშირებით, რომლებსაც ოპერატორული საპოლიციო დანაყოფები მთელი ქვეყნის მასშტაბით იყენებდნენ დაკავებულ პირთა დაკითხვისას. მოლდოვის შესაბამისმა ორგანოებმა 2001 წლის 5 ნოემბრით დათარიღებულ წერილში უბრალოდ მიანიშნეს: „შინაგან საქმეთა სამინისტრო აცხადებს, რომ მისთვის ცნობილი არ არის დაკავებულ პირთა დაკითხვისას პოლიციელთა მიერ არაადამიანური მეთოდების გამოყენების კონკრეტული საქმეების შესახებ“ და „შეისწავლის საპროცესო ქმედებებს არასათანადო მოპყრობის საჩივრებზე. კომიტეტის აზრით, ამგვარი დამოუკიდებულება ცალსახად დაუსაბუთებელია, 2001 წლის ვიზიტისას მოპოვებული ინფორმაციის გათვალისწინებით.“

CPT მოიხმობს კონვენციის მე-3 მუხლს და მოლდოვის ხელისუფლებას მოუწყდებს, დაუყოვნებლივ ჩაატარონ ზემოაღნიშნული გამოძიება და კომიტეტის 2001 წლის ანგარიშის გადაგზავნიდან სამი თვის ვადაში აცნობონ შესაბამისი შედეგების შესახებ.“

42. CPT-ის 2001 წლის ანგარიშზე მოლდოვის მთავრობის მიერ 2002 წლის 26 ივნისს გაგზავნილი პასუხის შესაბამის ნაწილში ვკითხულობთ:

„24. CPT-ს სურს, აცნობონ შესაბამის პუნქტში ნახსენებ საქმესთან დაკავშირებით პროკურორის მიმართვის საფუძველზე გამოტანილ სასამართლო გადაწყვეტილების შესახებ.

გაცნობებთ, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე (უფლებამოსილების გადამეტება ან *ultra vires* ქმედებები) აღმოჩენილი სისხლის სამართლის საქმე კვლავ საგამოძიებო ეტაპზეა.

28. CPT მოლდოვის ხელისუფლების ორგანოებისგან კომენტარს ითხოვს გამოძიების თანამედროვე მეთოდების დახვენის შესახებ.

ამ საკითხთან დაკავშირებით, სამწუხაროდ, არანაირი წინსვლა არ აღინიშნება.

29. CPT-ს სურს ინფორმაციის მიღება პოლიციის დეონტოლოგიის კოდექსის პროექტის შექმნასთან დაკავშირებით.

დიდი წუხილით უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამ მიმართულებით არანაირი წინსვლა არ აღინიშნება.“

C. გაეროს სტამბულის ოქმი

43. წამების და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან ლირსების შემლახველი მოპყრობის ან დასჯის ეფექტუანი გამოძიებისა და დოკუმენტირების სახელმძღვანელო (სტამბულის ოქმი) გაეროს ადამიანის უფლებათა უმაღლეს კომისარს 1999 წლის 9 აგვისტოს გადაეცა. „სტამბულის პრინციპებმა“ მოგვიანებით გაეროს მხარდაჭერა პოვა გაეროს ადამიანის უფლებათა უმაღლესი კომისარისა და გენერალური ასამბლეის რეზოლუციებში. ეს არის პირველი წყება სახელმძღვანელო პრინციპებისა, რომლებიც შეიქმნა წამების გამოსაძიებლად. ოქმი მოიცავს სრულ პრაქტიკულ მითითებებს (1) იმ პირთა შესამოწმებლად, რომლებიც აცხადებენ, რომ გახდნენ წამების ან არასათანადო მოპყრობის მსხვერპლი; (2) სავარაუდო წამების საქმეთა გამოსაძიებლად და (3) შესაბამისი ორგანოებისათვის ანგარიშების მოსამზადებლად გამოძიების დასკვნების შესახებ.

წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან ლირსების შემლახველი მოპყრობის, ან სასჯელის ეფექტუანი გამოძიებისა და დოკუმენტირების შესახებ პრინციპები ჩამოყალიბებულია სახელმძღვანელოს 1-ლ დანართში. დანართის შესაბამის წანილში ვკითხულობთ:

„წამებისა და სასტიკი, არაადამიანური ან ლირსების შემლახველი მოპყრობისა და დასჯის (შემდეგში - წამება და სასტიკი მოპყრობის სხვა სახეობები) ქმედითი გამოკვლევისა და დოკუმენტირების მიზანია: ფაქტების გამოკვლევა და მსხვერპლისა და მათი ოჯახების მიმართ ცალკეული ინდივიდებისა და სახელმწიფოს პასუხისმგებლობათა განსაზღვრა და ალიარება; რეციდივების თავიდან ასაცილებლად აუცილებელი ზომების განსაზღვრა და, სისხლის სამართლებრივი დევნის ან/და შესაბამის შემთხვევებში, გამოძიების მიერ დადგენილ პასუხისმგებელ პირთა დისციპლინური დასჯის ხელშეწყობა, სახელმწიფოს შერიდან სრული ანაზღაურებისა და კომპენსაციის, მათ შორის, სამართლიანი და ადეკვატური ფინანსური კომპენსაციის და მკურნალობისა და რეაბილიტაციისთვის საჭირო სახსრებით უზრუნველყოფს აუცილებლობის დემონსტრირება.

სახელმწიფო უზრუნველყოფს წამებისა და სასტიკი მოპყრობის შესახებ საჩივრებისა და სხვა შეტყუბინებათა ოპერატიულ და ქმედით გამოძიებას. გამოძიება ტარდება იმ შემთხვევაშიც კი, როცა არ არის აშკარად გამოხატული საჩივრი, თუკი არსებობს სხვა ნიშნები შესაძლო წამების ან სასტიკი მოპყრობის შესახებ. პირები, რომლებიც ატარებენ გამოძიებას, უნდა იყვნენ დამოუკიდებელნი სავარაუდო დამნაშავისა და იმ დაწესებულებისაგან, სადაც ის მუშაობს, ასევე უნდა იყვნენ კომპეტენტურნი და მიუკერძოებელნი. მათ ხელი უნდა მიუწვდებოდეთ მიუკერძოებელ სამედიცინო და სხვა ექსპერტებზე, ან უფლებამოსილი უნდა იყვნენ, მოიწვიონ ისინი გამოძიების ჩასატარებლად. ...

საგამოძიებო ორგანოს აქვს უფლება და აკისრია მოვალეობა, გამოითხოვოს გამოძიებისათვის აუცილებელი ნებისმიერი ინფორმაცია. ... წამებასა ან არასათანადო მოპყრობაში პოტენციურად მონაწილე პირებს უნდა ჩამოერთვათ უფლებამოსილება ან კონტროლის საშუალება - იქნება ეს პირდაპირი თუ ირიბი კონტროლი განმცხადებლებზე, მოწმებსა და მათ ოჯახებზე, ასევე მათზე, ვინც ატარებს გამოძიებას.

წამებისა და არასათანადო მოპყრობის მსხვერპლს და მის კანონიერ წარმომადგენელს უნდა ეცნობოთ და ხელი მიუწვდებოდეთ ნებისმიერ მოსმენაზე, ასევე, გა-

ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის წინააღმდეგ

მოძიებასთან დაკავშირებულ ყველა შესაბამის ინფორმაციაზე და უფლება აქვთ, წარმოადგინონ სხვა მტკიცებულება.

...

გონივრულ ვადაში შედგენილი ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას მოკვლევის ფარგლებისა და მტკიცებულებათა შესაფასებლად გამოყენებული პროცედურებისა თუ მეთოდების შესახებ, ასევე, ფაქტობრივ გარემოებებსა და გამოყენებულ სამართალზე დაყრდნობით გაეთებულ დასკვნებსა და რეკომენდაციებზე. დასრულებისას ანგარიში ხდება საჯარო. ანგარიში დეტალურად უნდა აღწერდეს იმ კონკრეტულ მოვლენებს, რომლებიც დაფინდა, რომ მოხდა და მტკიცებულებებს, რომლებსაც დაეყრდნო დასკვნები, ასევე, დაკითხულ მოწმეთა სახელებს, იმათი გამოკლებით, რომელთა ვინაობაც დაფარულია მათი უსაფრთხოების მიზეზებიდან გამომდინარე. სახელმწიფო გონივრულ ვადაში პასუხობს გამოძიების ანგარიშზე და, საჭიროების შემთხვევაში, მიუთითებს გასატარებელ ლონისძიებებზე.

სამედიცინო ექსპერტი, რომელიც მონაწილეობს წამებისა და სასტიკა მოცყრობის გამოძიებაში, ყოველთვის მოქმედებს ყველაზე მაღალი ეთიკური წორმების მიხედვით, კერძოდ, ნებისმიერი სახის გამოკვლევის ჩატარებამდე გამოსაკვლევი პირისაგან გამოითხოვს ინფორმირებულ თანხმობას. გამოკვლევა უნდა შეესაბამებოდეს სამედიცინო პრაქტიკის დადგენილ სტანდარტებს. კერძოდ, გამოკვლევა ტარდება დახურულ კარს მიღმა, სამედიცინო ექსპერტის კონტროლით, უსაფრთხოების სამსახურის წარმომადგენლებისა და სხვა თანამდებობის პირთა დაუსწრებლად.

სამედიცინო ექსპერტი ოპერატიულად ადგენს ზუსტ წერილობით დასკვნას. დასკვნაში მოცემულია:

(a) გამოსაკვლევი პირისა და იმ პირის გვარი, რომელიც ესწრება ექსპერტიზას, აგრეთვე, ორგანიზაციის ან დაწესებულების დასახელება, რომლებსაც ისინი წარმოადგენენ, ზუსტი დრო და რიცხვი, იმ დაწესებულების ადგილმდებარება, ხასიათი და მისამართი (საჭიროების შემთხვევაში, ოთახის წომრის მითიოებით), სადაც ტარდება ექსპერტიზა (მაგალითად, დაკავებულთა მოთავსების ცენტრი, კლინიკა, სახლი); გამოსაკვლევ პირთან დაკავშირებული გარემოებები (მაგალითად, შემოსვლისას ან ექსპერტიზისას გამოსაკვლევი პირის მიმართ გამოყენებული ნებისმიერი სახის შემზღვდებელი საშუალების ხასიათი, გამოკვლევაზე უსაფრთხოების თანამშრომელთა დასწრების ფაქტი, იმ პირის ქცევა, რომელიც თან ახლავს პატიმარს, მუქარის განცხადებები იმ პირის მისამართით, რომელიც ატარებს ექსპერტიზას) და სხვა ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ფაქტორი;

(b) ინტერვიუს დროს პირის მიერ მონათხოვის საკუთარი ისტორიის დეტალური ოქმი, მათ შორის, წამებისა და სასტიკა მოპყრობის სავარაუდოდ გამოყენებული მეთოდები, წამების სავარაუდო დრო და ნებისმიერი ჩივილი ფიზიკურ ან ფსიქოლოგიურ სიმპტომზე;

(c) კლინიკური დათვალიერებისას გამოვლენილი ფიზიკური და ფიქოლოგიური სიმპტომების აღწერა, შესაბამისი დიაგნოსტიკური გამოკვლევების და, შესაძლებლობის შემთხვევაში, სხეულის ნებისმიერი დაზიანების ფერადი ფოტოების ჩათვლით;

(d) მოსაზრებები აღმოჩენილი ფიზიკური და ფსიქოლოგიური სიმპტომების შესაძლებელ კავშირზე წამებასა და სასტიკა მოპყრობასთან. რეკომენდაციები გაიცემა საჭირო მკურნალობისა და ფსიქოლოგიური დახმარების, აგრეთვე, შემდგომი გამოკვლევების თაობაზე;

(e) დასკვნა უნდა იყოს ხელმოწერილი და მასში გარკვევით უნდა იყოს მითითებული პირი, რომელმაც ჩაატარა გამოკვლევა.“

სამართალი

44. განმცხადებლების თქმით, მათ მიმართ დაირღვა კონვენციის მე-3 მუხლი, კერძოდ, მათ იჩივლეს იმის შესახებ, რომ ცენტრუს რაიონული პოლიციის განყოფილებაში 2001 წლის 11 მაისს პოლიციელები და გამომძიებლები არასათანადო მოპყრობენ და ამავე დღეს პროკურორმა უარი თქვა მათ მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით სისხლის სამართლის გამოძიების დაწყებაზე. იმავე მუხლის საფუძველზე, მათ ასევე იჩივლეს იალგოვნის პოლიციის განყოფილებაში 2001 წლის 13 ივნისს მათ მიმართ არასათანადო მოპყრობის შესახებ და არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით ამავე დღეს შეტანილ საჩივრებზე სამართალწარმოების დაგვიანების გამო. კონვენციის მე-3 მუხლის თანახმად:

„არავინ შეიძლება დაექვემდებაროს წამებას, არაადამიანურ ან ლირსების შემლახველ მოპყრობას ან დასჯას“

45. განმცხადებლები მოიხმობდნენ კონვენციის მე-3 და მე-8 მუხლებს პატიმრობის არაადამიანურ პირობებსა და, ასევე, მათი კორესპონდენციის ცენტურასთან დაკავშირებით. კონვენციის მე-8 მუხლის შესაბამისი წანილის თანახმად:

„ყველას აქვთ უფლება, პატივი სცენ მის პირად და ოჯახურ ცხოვრებას, მის საცხოვრებელსა და მიმოწერას.“

46. განმცხადებლებმა ასევე იჩივლეს, რომ სამართალწარმოების საწყის ეტაპზე მათ ადვოკატების დახმარებით არ უსარგებლიათ და ადვოკატზე ხელი არ მიუწვდებოდათ დაკავებიდან პირველ დღეებში, რაც ეწინააღმდეგება კონვენციის მე-6 მუხლს. კონვენციის მე-6 მუხლის შესაბამისი წანილის თანახმად:

„სამოქალაქო უფლებათა და მოგალეობათა განსაზღვრისას ან წარდგენილი ნებისმიერი სისხლის სამართლებრივი ბრალდების საფუძვლიანობის გამორკვევისას ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საჯარო განხილვის უფლება...“

47. განმცხადებლებმა დამატებით მოიხმეს კონვენციის მე-13 მუხლი და აღნიშნეს, რომ მათ ვერ ისარგებლეს დაცვის ეფექტიანი საშუალებით არასათანადო მოპყრობის შესახებ საჩივრებთან მიმართებით, საჩივრებში აღნიშნული ფაქტები არ გამოძიებულა. კონვენციის მე-13 მუხლი გულისხმობას:

„ყველას, ვისაც დაერღვა ამ კონვენციით გათვალისწინებული უფლებები და თავისუფლებები, უნდა ჰქონდეს სამართლებრივი დაცვის ეფექტიანი საშუალება ეროვნული ხელისუფლებისაგან, თუნდაც ეს დარღვევა ჩიდიონს პირმა, რომელიც სამსახურებრივ უფლებამოსილებას ახორციელებდა“.

48. დაბოლოს, განმცხადებლები მოიხმობდნენ კონვენციის მე-17 მუხლს, რომელიც გულისხმობს:

„ამ კონვენციის არაფერი შეიძლება განიმარტოს ისე, რომ გულისხმობდეს რომელიმე სახელმწიფოს, ჯგუფის ან პირის უფლებას, მონაწილეობდეს რაიმე საქმიანობაში ან განახორციელოს რაიმე ქმედება, რომელიც მიზნად ისახავს, არარად აქციის კონვენციით განსაზღვრული რომელიმე უფლება თუ თავისუფლება, ან შეზღუდოს ის იმაზე მეტად, ვიდრე ეს კონვენციით არის გათვალისწინებული.“

I. დასაშვებობა

49. მთავრობის მტკიცებით, მას შემდეგ, რაც პოლიციის სამი ოფიცერი ეროვნულმა სასამართლომ დამნაშავედ ცნო განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპყრობაში, ეს უკანასკნელი კონვენციის მე-3 მუხლით გარანტირებული უფლების დარღვევის მსხვერპლად აღარ ითვლებიან. განმცხადებლები მთავრობის არგუმენტაციას არ დაეთანხმენ და მოიხმეს პოლიციელებისთვის შეფარდებული სასჯელის სიმსუბუქე.

50. სასამართლო მიიჩნევს, რომ ეს საკითხი მჭიდროდ ეხება შეტანილი განაცხადის მე-3 მუხლთან დაკავშირებული ნაწილის არსებით მხარეს. შესაბამისად, ამ საკითხზე იგი მე-3 მუხლთან დაკავშირებულ საჩივარში განსახილევლ არგუმენტებთან ერთად იმსჯელებს.

51. მთავრობის მტკიცებით, განმცხადებლებმა არ ამოწურეს დაცვის შიდა-სამართლებრივი საშუალებები, რადგან მათ, კანონის №1545 (1998) საფუძველზე, სამართლდამცველი ორგანოების უკანონო ქმედებებით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება სასამართლოში არ მოუთხოვიათ.

52. განმცხადებლების არგუმენტაციით, ეროვნულ სასამართლოს მათ მიმართ გამამართლებელი განაჩენი არ გამოუტანია იმ დანაშაულისთვის, რომელშიც ბრალი ედებოდათ. შესაბამისად, ზემოხსენებული კანონის გამოყენება მათ არ შეეძლოთ, როგორც ეს დამტკიცდა საქმეში Belicevecen (იხ. ზემოთ პუნქტი 40).

53. სასამართლო ითვალისწინებს, რომ მთავრობის მსგავსი პრეტენზია მან არ მიიღო საქმეში Sarban (ციტირებულია ზემოთ, § 59) და დაადგინა, რომ მხოლოდ გამამართლებელი განაჩენის შემთხვევაში ჰქონდა ადამიანს უფლება, ზემოხსენებული კანონის საფუძველზე ზიანის ანაზღაურება მოეთხოვა. Belicevecen-ის საქმე (იხ. ზემოთ პუნქტი 40) ამ დასკვნას კიდევ უფრო ამყარებს. წინამდებარე საქმეში განცხადებლებმა აღნიშნეს, რომ სასამართლოს მათ მიმართ გამართლებელი განაჩენი არ გამოუტანია, მთავრობამ ეს არ უარყო. ნებისმიერ შემთხვევაში, სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ განმცხადებლებს არ ევალებათ მათ ხელთ არსებული დაცვის ერთზე მეტი საშუალების გამოყენება და მთავრობამ არ უარყო, რომ განმცხადებლებმა, როგორც დაზარალებულმა მხარეებმა, ზიანის ანაზღაურება მოითხოვეს პოლიციელთა წინააღმდეგ სისხლის სამართლწარმოებისას, რაზეც სასამართლოსგან უარი ეთქვათ (იხ. ზემოთ პუნქტი 27). შესაბამისად, ეს პრეტენზია არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

54. სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ განმცხადებლებმა იჩივლეს ცენტრუს პოლიციის განყოფილებასა და ჩისინაუს პოლიციის გენერალურ დეპარტამენტში 2001 წლის 11 მაისის საგარაუდო არასათანადო მოპყრობის შესახებ. თუმცა,

განმცხადებლების წარმოდგენილი მასალები 2001 წლის 13 ივნისამდე არასათანადო მოპყრობის არც ერთ მტკიცებულებას არ მოიცავს. მეტიც, CPT-მ თავის ანგარიშში აღნიშნა, რომ იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში 2001 წლის 13 ივნისის ვიზიტისას ადამიანს, რომელიც მეორე დღეს კვლავ მოინახულეს, ძალადობის კვალი არ ეტყობოდა (იხ. ზემოთ პუნქტი 41). სასამართლო ითვალისწინებს პოლკოვნიკ P.D.-ს ანგარიშს (იხ. ზემოთ პუნქტი 17), CPT-ს ანგარიშზე მთავრობის პასუხსა (იხ. ზემოთ პუნქტი 42) და ამ ანგარიშის მოხმობას ადგილობრივ სასამართლო გადაწყვეტილებაში, რომლითაც სამი პოლიციელი დამნაშავედ ცნეს (იხ. ზემოთ პუნქტები 26, 29 და 33) და ასკვნის, რომ CPT-ს 2001 წლის ანგარიშის 24-ე და 25-ე პუნქტები განმცხადებლებს ეხებოდა. მაშასადამე, სასამართლო ასკვნის, რომ 2001 წლის 13 ივნისამდე არასათანადო მოპყრობის შესახებ საჩივარი აშკარად დაუსაბუთებელია და, შესაბამისად, ცხადდება დაუშვებლად - კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტების თანახმად.

55. განმცხადებლები კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად ჩიოლნენ, რომ მათ უფლება არ მიეცათ, შეხვედროდნენ ადვოკატს ჩისინაუსა და იალოვენის პოლიციის განყოფილებებში დაკავების საწყის ეტაპზე. ამის გამო ვერ მოახერხეს მათ მიმართ გამოტანილი სასამართლოს ადკვეთის ღონისძიების გასაჩივრება. თუმცა, სასამართლოს აზრით, განმცხადებლებმა ვერ აჩვენეს, რომ მათ საქმეზე დამდგარი შედეგი აღნიშნულმა სავარაუდო დარღვევებმა განაპირობა. შესაბამისად, კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად წარმოდგენილი საჩივარი აშკარად დაუსაბუთებელია და დაუშვებლად ცხადდება კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტების თანახმად.

56. თუმცა, სასამართლო აღნიშნავს, რომ განმცხადებლების მტკიცებით, მათ ვერ შეძლეს ადკვეთის ღონისძიების შეფარდების გასაჩივრება ადვოკატის რჩევის გარეშე. სასამართლო მიიჩნევს, რომ ეს საჩივარი უნდა განიხილოს კონვენციის მე-5 მუხლის მე-4 პუნქტის ჭრილში, მიუხედავად იმისა, რომ განმცხადებლებს არ დაუკონკრეტებიათ, თუ რას გულისსმობდნენ დაკავების საწყის ეტაპში, თუმცა, განაცხადის ამ ნაწილი ისანი საუბრობდნენ 2001 წლის ივნისის მოვლენებზე. სასამართლო ითვალისწინებს, რომ წინამდებარე საქმეზე განაცხადი სასამართლოში შევიდა 2002 წლის 6 და 28 ნოემბერს, ანუ ექვს თვეზე მეტი წნის შემდეგ 2001 წლის ივნისიდან. მაშასადამე, კონვენციის მე-5 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, განმცხადებლების მიერ ირიბად წარმოდგენილი საჩივარი კონვენციის 35-ე მუხლის 1-ლი პუნქტით დადგენილი ვადის ფარგლებს მიღმა რჩება და ცხადდება დაუშვებლად 35-ე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე.

57. სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ განმცხადებლები თავდაპირველ განაცხადში იშველიებდნენ კონვენციის მე-8, მე-13 და მე-17 მუხლებს და არსებითად მოიხმობდნენ იმავე საკითხებს, რომლებიც დასვეს კონვენციის მე-3 მუხლთან მიმართებით. შემდგომ მიმოხილვებში განმცხადებლები ამ საჩივრებს აღარ შეხებიან. შესაბამისად, სასამართლო მათზე არ იმსჯელებს.

58. სასამართლო მიიჩნევს, რომ კონვენციის მე-3 მუხლთან დაკავშირებული საჩივრები (2001 წლის 13 ივნისამდე არასათანადო მოპყრობის ბრალდებათა გარდა) სამართლებრივ შეკითხვებს ბადებს, რომლებიც იმდენად სერიოზულია, რომ არსებითად უნდა განიხილოს. არ არსებობს სხვა საფუძველი, რის გამოც იგი გამოცხადდებოდა დაუშვებლად. მაშასადამე, სასამართლო ამ საჩივრებს აცხადებს დასაშვებად. სასამართლო მისი გადაწყვეტილების თანახმად - ერთდროულად იმსჯელოს დასაშვებობასა და საქმის არსებით მხარეებზე (კონვენციის 29-ე

მუხლის მე-3 პუნქტი, იხ. ზემოთ პუნქტი 4) - დაუყოვნებლივ განიხილავს ამ საჩივრების არსებით მხარეებს.

II. კონცენტის მე-3 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

A. მხარეთა არგუმენტები

1. განმცხადებლთა მიმართ არასათანადო მოპყრობა და კონვენციის მე-3 მუხლის თანახმად სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი პოზიტიური ვალდებულებები

59. განმცხადებლების მტკიცებით, ისინი კვლავ არასათანადო მოპყრობის მსხვერპლად ითვლებოდნენ, მიუხედავად იმისა, რომ პოლიციის სამი ოფიცირის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენი გამოიტანეს. მათ მიმართ არასათანადო მოპყრობის ინტენსიურობისა და მიზნის გათვალისწინებით (კერძოდ, აღიარებითი ჩვენებების ამოღება), იგი წამებად უნდა კვალიფიცირდეს, კონვენციის მე-3 მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე. განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ მათი არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე გამოძიება ძალიან ნელა მიმდინარეობდა (გრძელდებოდა თითქმის ოთხი წლის განმავლობაში), რაც ენინააღმდეგება კონვენციის მე-3 მუხლის საპროცესო მოთხოვნებს. ისინი ასევე ამტკიცებდნენ, რომ ხელისუფლების ორგანოებმა კონვენციის მე-3 მუხლით ნაკისრი პოზიტიური ვალდებულებები ვერ შეასრულეს, სახელდობრ, ვერ უზრუნველყოვეს, არასათანადო მოპყრობის აკრძალვის შესახებ კანონმდებლობას პრევენციული ეფექტი შეეძინა. კერძოდ, პოლიციელებს კანონით გათვალისწინებული მინიმალური სანქცია შეეფარდათ და ამ სასჯელის აღსრულებაც შეჩერდა. შესაბამისად, მათ თავისუფლება არასოდეს აღკვეთიათ. მეტიც, პოლიციის ოფიცრები დამნაშავედ ცნეს არა წამების ჩადენაში, არამედ ნაკლებად სტიგმადადებულ დანაშაულში - უფლებამოსილების გადამეტება.

60. მთავრობის მტკიცებით, მას შემდეგ, რაც პოლიციის სამ ოფიცერს შეეფარდა გამამტყუნებელი განაჩენი, განმცხადებლებს უფლება აღარ ჰქონდათ, მოქთხოვათ კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევის მსხვერპლის სტატუსი. მთავრობა ასევე ამტკიცებდა, რომ განმცხადებელთა არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე გამოძიება გულისხმიერად და სწრაფად ჩატარდა, რასაც შედეგად მოპყვა დამნაშავეთა გამოვლენა და სასამართლოს მიერ მათთვის სასჯელის შეფარდება.

61. რაც შეეხება არასათანადო მოპყრობის აკრძალვის პრევენციულ ეფექტს, მთავრობამ აღნიშნა, რომ დანაშაული, რომელშიც პოლიციის ოფიცრები დამნაშავედ ცნო სასამართლომ, სისხლის სამართლის კოდექსით კლასიფიცირდებოდა, როგორც „საშუალო სიმძიმისა“. საშიშად ითვლებოდა მხოლოდ „მძიმე და განსაკუთრებით მძიმე“ დანაშაულები და, როგორც სამედიცინო ექსპერტიზით გახდა (ცნობილი, განმცხადებლებს აღენიშნებოდათ მხოლოდ უმნიშვნელო დაზიანებები, რაც ვერ ჩაითვლებოდა წამებად. დაბოლოს, სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლის მე-2 პუნქტი დამატებით სანქციასაც გულისხმობდა, რაც გამოიხატებოდა კონკრეტული საქმიანობის შესრულებისა ან კონკრეტულ საქმიანობაში ჩართვისგან დისკვალიფიკაციაში 5 წლამდე ვადით. პოლიციის ოფიცრებს შეეფარდათ 2 წლამდე დისკვალიფიკაცია, რაც არ იყო მინიმალური სასჯელი და უზრუნველყოდა კანონის საჭირო პრევენციულ ეფექტს.

2. პატიმრობის პირობები

62. განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ №3 საპატიმრო დაწესებულებაში (იგი ასევე ცნობილია, როგორც №13 საპატიმრო დაწესებულება - იხ. ზემოთ პუნქტი 35) არაადამიანურ და ღირსების შემლახველ პირობებში იყვნენ. ისინი მოიხმობდნენ CPT-სა და ადგილობრივი ორგანოების სხვადასხვა ანგარიშს, რომლებითაც დასტურდებოდა პენიტენციალური სისტემის დაფინანსების სიმწირე და, ამის შედეგად, არასაკმარისი საკვები, არაპიგიენური პირობები და დაკავებულთა ჯანმრთელობის სხვა საფრთხეები საპატიმროებში.

63. მთავრობა არ დაეთანხმა განმცხადებელთა არგუმენტაციას და აღნიშნა, რომ დაცული იყო ერთი დაკავებულისთვის 2 m^2 ფართის გამოყოფის ადგილობრივი ნორმა, ისევე როგორც სხვა ნორმები, დაკავშირებული, მაგალითად, საკეთოან, ჰიგიენასთან, გათბობასთან, ბუნებრივ განათებასა და სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობასთან.

B. სასამართლოს შეფასება

1. განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპყრობა და კონვენციის მე-3 მუხლის თანახმად სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი პოზიტიური ვალდებულებები

64. სასამართლო აღნიშნავს: მხარეები არ დავობენ ფაქტზე, რომ 2001 წლის 13 ივნისს იალოვენის პოლიციის განყოფილებაში პოლიციელები განმცხადებლებს არასათანადო მოეპყრობენ. იგი ითვალისწინებს, რომ განმცხადებელი *inter alia* დაექვემდებარა falaka -ს (იხ. ზემოთ პუნქტი 41). სასამართლო ხაზს უსგამს, რომ ადამიანის ცემა ფეხისგულებზე ან falaka ყოველთვის განზრას ქმედებაა და კვალიფიცირდება, როგორც წამება (იხ. Corsacov v. Moldova, № 18944/02, § 65, 4 აპრილი, 2006, და Levinta v. Moldova, № 17332/03, § 71, 16 დეკემბერი, 2008). შესაბამისად, დაირღვა განმცხადებლის უფლება - არ დაექვემდებაროს არასათანადო მოპყრობას, რაც წინამდებარე საქმეში ენინააღმდეგება კონვენციის მე-3 მუხლის არსებით მოთხოვნას.

იმ ფაქტის ფონზე, რომ არასათანადო მოპყრობაზე პასუხისმგებელ ოფიცრებს სასამართლომ გამამტყუნებელი განაჩენი გამოუტანა და პატიმრობა მიუსაჯა, აუცილებელია დადგინდეს, განმცხადებლებს კვლავ აქვთ თუ არა უფლება, აცხადებდნენ, რომ არიან კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევის მსხვერპლი. ამ საკითხის გამორკვევისას სასამართლო იმსჯელებს, თუ რამდენად შეასრულეს ხელისუფლების ორგანოებმა მე-3 მუხლით ნაკისრი ვალდებულებები, კერძოდ, განმცხადებელთა არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე ჩატარდა თუ არა ეფექტიანი გამოძიება და სამი ოფიცრისთვის გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანითა და სანქციის დაკისრებით შეასრულა თუ არა მოპასუხე სახელმწიფო მე-3 მუხლით დაკისრებული პოზიტიური ვალდებულებები.

(a) განმცხადებლის მიმართ არასათანადო მოპყრობის ფაქტის გამოძიება

65. სასამართლო ითვალისწინებს, რომ საქმეში Bati and Others v. Turkey (№ 33097/96 და №57834/00, ECHR 2004 IV (ამონარიდები) მან დაადგინა:

, „133. ... როცა ადამიანი დამაჯერებლად აცხადებს, რომ იგი აწამეს სახელმწიფო მოხელეთა ხელში ყოფილიას, ცნება „დაცვის ეფექტიანი საშუალება“ გულისხმობს - გარდა იმისა, რომ საჭიროების შემთხვევაში, კომპენსაცია გაიცეს და ეროვნულ სამართალში არსებულ სხვა დაცვის საშუალებებით სარგებლობას ხელი არ შექმალოს - სიღრმისეულ და ეფექტიან გამოძიებას. გამოიძება, რომელიც აღწევს ამ მიზნებს, გარემოებებიდან გამომდინარე, შესაძლოა განსხვავდებოდეს. თუმცა, როგორიც უნდა იყოს გამოძიების მეთოდი, ხელისუფლების ორგანოებმა უნდა იმოქმედონ იფიციალური საჩივრის შეტანისთანავე. მაშინაც, როცა საჩივარი დაფიქსირებული არ არის, მაგრამ საკმარისად ცხადი მინიშნებები არსებობს, რომ მოხდა წამება ან არასათანადო მოპყრობა, გამოძიება უნდა დაიწყოს (იხ. სხვა საქმეებთან ერთად, *Özbey v. Turkey* (dec.), № 31883/96, 8 მარტი, 2001; იხ. ასევე სტამბულის ოქმი, ზემოთ პუნქტი 43). ხელისუფლების ორგანოებმა უნდა გაითვალისწინონ წამების მსხვერპლთა განსაკუთრებით მოწყვლადი ვითარება და ის ფაქტი, რომ სერიოზულ არასათანადო მოპყრობას დაქვემდებარებული პირები ხშირად მზად არ არიან ან სურვილი არ აქვთ, დააფიქსირონ საჩივარი (იხ. *Aksøy v. Turkey* [, 1996 წლის 18 დეკემბერის გადაწყვეტილება, Reports of Judgments and Decisions 1996 VI.] pp. 2286-87, §§ 97-98).

...

136. ეჭვს მიღმაა, რომ დაუყოვნებლივ და გონივრული სისწრაფით გამოძიების მოთხოვნა ამ კონტექსტშიც მოიაზრება. ხელისუფლების ორგანოების დაუყოვნებლი რეაქცია არასათანადო მოპყრობის შესახებ ბრალდებათა გამოძიებისას, შესაძლოა, ზოგადად ჩაითვალოს არსებითად, კანონის უზენაესობის პრინციპისადმი საზოგადოების რწმენის შენარჩუნების ან შეთქმულებისა თუ უკანონო ქმედებისადმი ტოლერანტობის გამოვლენის პრევენციისთვის (იხ. სხვა საქმეებთან ერთად, *Indelicato v. Italy*, № 31143/96, § 37, 18 ოქტომბერი, 2001, და *Özgür Kılıç v. Turkey* (dec.), № 42591/98, 24 სექტემბერი, 2002). მიუხედავად იმისა, რომ კონკრეტულ სიტუაციაში შესაძლოა საგამოძიებო პროცესი დაბრკოლებებით ან სირთულეებით შეფერხდეს, ზოგადად არსებითა ხელისუფლების ორგანოებისთვის, დაუყოვნებლივ წამოიწყონ გამოძიება, კანონის უზენაესობის პრინციპისადმი საზოგადოების რწმენის შენარჩუნების ან შეთქმულებისა თუ უკანონო ქმედებისადმი ტოლერანტობის გამოვლენის პრევენციისათვის (იხ. *mutatis mutandis, Paul and Audrey Edwards v. the United Kingdom*, № 46477/99, § 72, ECHR 2002 II).“

66. რაც შეეხება განმცხადებლთა ბრალდებზე დაწყებულ გამოძიებას, სასამართლო აღნიშნავს, რომ ხელისუფლების ორგანოებმა განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპყრობის შესახებ შეიტყვეს 2001 წლის 14 ივნისს, როცა CPT-მ მათ ეს აცნობა. შედეგად, 2001 წლის 15 ივნისს განმცხადებლები მონახულეს შინაგან საქმეთა სამინისტროს იფიცირებმა (იხ. ზემოთ პუნქტი 14) და იმავე დღეს პოლკოვნიკმა D.P.-მ არასათანადო მოპყრობის შესახებ ანგარიში მინისტრს წარუდგინა (იხ. ზემოთ პუნქტი 17).

67. სასამართლო აღნიშნავს: მიუხედავად ამ მრავალი თანმხედრი ანგარიშისა, რომ განმცხადებლებს არასათანადოდ მოეპყრნენ, ისინი ექიმთან გადაიყვანეს მხოლოდ 2001 წლის 18 ივნისს, ხელისუფლების ორგანოების მიერ ამ პრობლემის შეტყობილად მეოთხე დღეს (იხ. ზემოთ პუნქტი 18). ამ პერიოდში ჭრილობები ნაწილობრივ მოშუშდა და, როგორც სწორად აღნიშნეს განმცხადებლებმა, დაგვიანებას შედეგად მოჰყვა ექიმის დასკვნა, რომ მათ სხეულზე „უმინიშვნელო დაზიანებები“ აღენიშნებოდათ.

68. მეტიც, მას შემდეგ, რაც სამედიცინო დასკვნით დადასტურდა განმცხადებლების მიმართ არასათანადო მოპყრობა და 2001 წლის 21 ივნისს შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გასცა ბრძანება, დაწყებულიყო სისხლის სამართლის გამოძიება (იხ. ზემოთ პუნქტი 20), გამოძიება დაიწყო მხოლოდ ერთი თვის შემდეგ, 2001 წლის 21 ივლისს.

69. დაბოლოს, სასამართლო მიჩნევს, რომ CPT-ს დასკვნებით, სამედიცინო ანგარიშებითა და მოწმეთა ჩევნებებით, ბევრი მტკიცებულება დაგროვდა. ამ საწყის მტკიცებულებათა ფონზე და ეროვნული სასამართლოს გადაწყვეტილებებიდან გამომდინარე, ირკვევა, რომ სასამართლოებს არ გართულებიათ არც ფაქტობრივ გარემოებათა დადგენა და არც რთული სამართლებრივი საკითხების გადაჭრა. ამ არგუმენტს ამყარებს ის ფაქტიც, რომ პროკურატურამ 2001 წლის ნოემბერში უკვე დაასრულა გამოძიება და საქმე განსახილველად გადაუგზავნა არსებითად განმხილველ სასამართლოს (იხ. ზემოთ პუნქტი 24).

70. სასამართლო მიჩნევს, რომ არასათანადო მოპყრობის შემოწმების მიზნით განმცხადებლების ექიმთან მიყვანისა და სისხლის სამართლის გამოძიების დაწყების დაგვიანება არღვევდა დაუყოვნებლივ გამოძიების მოთხოვნას კონკრეტული მე-3 მუხლის თანახმად.

(b) არასათანადო მოპყრობის აკრძალვის პრევენციული ეფექტი

71. სასამართლო ითვალისწინებს, რომ საქმეში Okkali v. Turkey (№ 52067/99, § 65, ECHR 2006 XII) (ამონარიდები) მან დაადგინა:

.... მე-3 მუხლის საპროცესო მოთხოვნები სცდება წინასწარი გამოძიების ეტაპს, როდესაც... გამოძიებას მიყვავართ ეროვნული სასამართლოების სამართლებრივ ქმედებამდე: სამართალნარმოების პროცესი, არსებითი განხილვის ეტაპის ჩათვლით, უნდა შეესაბამებოდეს მე-3 მუხლით გათვალისწინებული აკრძალვის მოთხოვნებს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ეროვნულმა სასამართლო ორგანოებმა ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური ტანჯვის ფაქტი დაუსჯევლი არ უნდა დატოვონ არაფრის ფასად. ამას არსებითი მნიშვნელობა აქვს კანონის უზენაესობის პრიციპი-სადმი საზოგადოების რწმენისა და მხარდაჭერის შენარჩუნებისა და შეთქმულების ან უკანონო ქმედებებისადმი ტოლერანტობის გამოვლენის პრევენციისთვის (იხ. *mutatis mutandis*, Öneryıldız v. Turkey [GC], № 48939/99, § 96, ECHR 2004 XII).“

72. სასამართლო ითვალისწინებს, რომ წინამდებარე საქმეში, პოლიციის სამი იფიციერი ეროვნულმა სასამართლომ დამნაშავედ ცნო განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპყრობაში და მიუსაჯა სამი წლით თავისუფლების აღკვეთა და სამართალდამცველ ორგანოში მუშაობის დისკვალიფიკაცია ორი წლით. პატიმრობის ეს ვადა კანონით გათვალისწინებული მინიმალური სანქცია იყო (იხ. ზემოთ პუნქტი 37). ეროვნული სასამართლოების პრეროგატივაა, დამნაშავისთვის სასჯელის შეფარდებისას განსაზღვრონ სანქციის ოდენობა, რომელიც მათი რჩმენით, ყველაზე შესაფერისია სასჯელის საგანმანათლებლო და პრევენციული ეფექტის უზრუნველსაყოფად. ასე მოიქცენ სასამართლოები წინამდებარე საქმეში და სასჯელის სიმსუბუქის მიზეზი ასენეს ბრალდებულთა შედარებით ახალგაზრდა ასაკით, იმით, რომ მანამდე ნასამართლევნი არ იყვნენ, ჰყავდათ ოჯახები და საზოგადოება მათ მიმართ პოზიტიურად იყო განწყობილი (იხ. ზემოთ პუნქტი 32). ეროვნული კანონმდებლობით, სასამართლოებს უნდა გაეთვა-

ლისწინებინათ როგორც შემამსუბუქებელი, ასევე დამამძიმებელი გარემოებები. თუმცა, სასამართლოებმა არაფერი თქვეს რამდენიმე აშკარად დამამძიმებელ გარემოებაზე (რომელიც ნათლადაა აღნიშნული სისხლის სამართლის კოდექსის 38-ე მუხლში, იხ. ზემოთ, პუნქტი 37). კერძოდ, არც ერთ ოფიცერს სინდისის ქენჯნა არ უგრძვნია, როცა არასათანადო მოპყრობის ფაქტს მთელი პროცესის განმავლობაში უარყოფნება.

73. სასამართლო ითვალისწინებს, რომ ამ მინიმალური სანქციის აღსრულებაც კი, რომელიც პოლიციის ოფიცერებს შეუფარდეს, შეჩერდა ერთნლიანი პრობაციით. შესაბამისად, ოფიცერებს ციხეში არც ერთი დღე არ გაუტარებიათ. მეტიც, მათ სამსახურებრივი უფლებამოსილება არ შეჩერებიათ გამოძიების პერიოდში (რაც ენინააღმდეგება სტამბულის ოქმის რეკომენდაციებს, იხ. ზემოთ პუნქტი 43).

74. დაბოლოს, რაც ასევე ძალზე მნიშვნელოვანია, სასამართლოს სწამის: წამების ფენომენის აღმოფხერის მიზნით სპეციალურად შექმნილი კანონმდებლობის პრევენციული ეფექტის უზრუნველყოფა შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა ეს კანონმდებლობა გამოიყენება მაშინ, გარემოებები რომ მოითხოვს. წინამდებარე საქმეში CPT-მ დაადგინა (იხ. CPT-ს 2001 წლის ანგარიში, პუნქტი 24, ციტირებულია ზემოთ, 41-ე პუნქტში), რომ ადამიანი, რომელიც მათ მოინახულეს 2001 წლის 14 ივნისს, ნაცემი იყო ფეხისგულებზე (*falaka*), და ასევე აღნიშნა, რომ იმავე დღეს იქ სხვა პირის მიმართაც გამოიყენეს არასათანადო მოპყრობა. სასამართლომ დაადგინა, რომ ეს ორი ადამიანი განმცხადებლები იყენენ (იხ. ზემოთ პუნქტი 54). სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ ადამიანის ცემა ფეხისგულებზე, ან *falaka*, ყოველთვის განზრას ქმედებაა და კვალიფიცირდება, როგორც წამება (იხ. Corsacov, ციტირებულია ზემოთ, § 65, და Levintă ციტირებულია ზემოთ, § 71). ამგარა გარემოებებში, სისხლის სამართლის საქმის აღძრა სისხლის სამართლის კოდექსის 101/1 მუხლის (წამება) ნაცვლად სხვა მუხლით (უფლებამოსილების გადამეტება), მისი შეფარდების საფუძვლის მითითების გარეშე, არასაკმარისია იმ კანონმდებლობის პრევენციული ეფექტის უზრუნველსაყოფად, რომელიც სპეციალურად შეიქმნა არასათანადო მოპყრობის აღმოფხერის მიზნით.

75. სასამართლო ასევე ითვალისწინებს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ დაფიქსირებულ პოზიციას, რომელმაც მას შემდეგ, რაც CPT-ის ვიზიტისას შეიტყო განმცხადებლების საქმის შესახებ, განაცხადა, რომ „მისთვის ცნობილი არ იყო დაკავებულ პირთა დაკითხვისას პოლიციელთა მიერ არაადამიანური მეთოდების გამოყენების კონკრეტული საქმების შესახებ“ (იხ. ზემოთ პუნქტი 41). ამას გარდა, სასამართლო ინიშნვას: ხელისუფლების ორგანოები აცნობიერებდნენ, რომ ნაბიჯები არ იდგმებოდა გამოძიების თანამედროვე მეთოდების დასანერგად (იხ. ზემოთ პუნქტი 42), ასევე, არსებითად დაგვიანდა პოლიციის ეთიკის კოდექსის მიღებაც (რომელიც მიიღო CPT-მ ამ საკითხთან დაკავშირებით შეკითხვის დასმიდან თითქმის ოთხი წლის შემდეგ, იხ. ზემოთ პუნქტები 38 და 41). ეს ადასტურებს მოლდოვის ხელისუფლების მარცხს, სრულად აღმოეფხვრა სამართლდამცველი ორგანოების მხრიდან არასათანადო მოპყრობის პრაქტიკა, და ამყარებს შთაბეჭდილებას, რომ არასათანადო მოპყრობის დანაშაულის პრევენციისა და დასჯის მიზნით მიღებულ კანონმდებლობას არ მიენიჭა სრული პრევენციული ეფექტი.

(C) განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპრობასთან დაკავშირებული დასკვნა მოპასუხე სახელმწიფოს ვალდებულებების შესახებ

76. სასამართლო ასკვნის, რომ განმცხადებლების არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე გამოძიება „დაუყოვნებლივ“ არ ჩატარებულა, კონვენციის მე-3 მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე. იგი ასევე ადგენს, რომ პოლიციის სამი ოფიცირის მიმართ სამართლარმოება - მათვის შეფარდებული სასჯელის სიმსუბუქის გათვალისწინებით - და ის ფაქტი, რომ პოლიციელთა ბრალეულობის დადგენისას კონკრეტულად წამების ამკრძალავი სამართლებრივი ნორმები არ შეფარდებულა, მომავალში ამგვარ ქმედებათა პრევენციისთვის საკმარისად ამკრძალავ ეფექტს ვერ უზრუნველყოფდა (იხ. Okkali, ციტირებულია ზემოთ, § 75).

წინამდებარე საქმეში დაირღვა კონვენციის მე-3 მუხლი.

77. ამგვარ გარემოებებში - და განმცხადებელთა მიერ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის დაგმაყოფილებაზე ეროვნული სასამართლოს უარისგან დამოუკიდებლად (იხ. ზემოთ პუნქტი 27) - ევროპის სასამართლო ადგენს, რომ ისინი კვლავ სარგებლობენ კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევის მსხვერპლის სტატუსით. შესაბამისად, სასამართლო მთავრობის წინასწარ პრეტენზიას არ ითვალისწინებს.

2. პატიმრობის პირობები

78. სასამართლო მიიჩნევს, რომ განმცხადებლების მიერ თავიანთი პატიმრობის პირობების აღნერა სრულად შეესაბამება CPT-ს 2001-2004 წლების დასკვნებს ჩისინაუს №13 საპატიმრო დაწესებულებასთან დაკავშირებით (დასკვნები ციტირებულია, მაგალითად, საქმეში Becciev v. Moldova, № 9190/03, წე 31 და 32, 4 ოქტომბერი, 2005). განმცხადებელთა თქმით - რაც არ გაუპროტესტებია მთავრობის მხარეს - ისინი №3 საპატიმრო დაწესებულებაში იმყოფებოდნენ 2004 წლის მარტამდე. სასამართლო მიიჩნევს, რომ შესაბამისად, განმცხადებები რაღაც დროით მაინც იყვნენ იმავე პირობებში, როგორიც აღნერილია ზემოხსენებულ Becciev-ის საქმეში. მეტიც, საპატიმრო პირობები ამ დაწესებულებაში მნიშვნელოვნად არც 2005 წლისთვის გაუმჯობესებულა (იხ. მაგალითად, საქმე Modarca v. Moldova, № 14437/05, წე 37, 38 და 60-69, 10 მაისი, 2007).

79. რადგან სასამართლომ ზემოხსენებულ საქმეებში იმავე საპატიმრო დაწესებულებასთან დაკავშირებით მე-3 მუხლის დარღვევა დაადგინა და განმცხადებელთა მიერ მათი საპატიმრო პირობების აღნერა არსებითად ემთხვევა ხსენებულ საქმეებში აღნერილს - და ამას ნაწილობრივ მთავრობაც ადასტურებს (საკრებულის გადატვირთულობასთან დაკავშირებით, იხ. ზემოთ პუნქტი 63) - სასამართლო ადგენს, რომ წინამდებარე საქმეში, განმცხადებელთა პატიმრობის პირობებთან დაკავშირებით, დაირღვა კონვენციის მე-3 მუხლი.

II. კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

80. კონვენციის 41-ე მუხლის თანახმად:

„თუ სასამართლო დაადგენს, რომ დაირღვა კონვენცია და მისი ოქმები, ხოლო შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდასახელმწიფოებრივი სამართლი დარღვევის მხოლოდ ნაწილობრივი გამოსწორების შესაძლებლობას იძლევა,

ვალერიუ და ნიკოლა როშკები მოლდოვის წინააღმდეგ

საჭიროების შემთხვევაში, სასამართლო დაზარალებულ მხარეს სამართლიან დაკ-მაყოფილებას მიაკუთვნებს“.

A. ზიანი

81. თითოეულმა განმცხადებელმა არამატერიალური ზიანის სანაცვლოდ მოთხოვა 25 000 ევრო. განმცხადებელთა მტკიცებით, მათმა საქმემ აჩვენა პოლიციელთა მიერ სამართლისა და ადამიანის უფლებათა სრული უგულებელ-ყოფა, ასევე, გამომძიებლებისა და პოლიციის ოფიციელების საქმის სრულიად გა-დაფარვა მისი განმხილველი მოსამართლების მიერ, და შემწყნარებლური დამო-კიდებულება. მეტიც, განმცხადებლები არამარტო ანამეს, ასევე, მათ რამდენიმე წელი გაატარეს არაადამიანურ და ღირსების შემლახველ საპატიმრო პირობებში.

82. მთავრობამ განმცხადებლის მოთხოვნა გააპროტესტა და განაცხადა, რომ კონვენციის მუხლების დაურღვეველობის გათვალისწინებით, განმცხადებელს კომ-პენსაციის მოთხოვნის უფლება არ ჰქონდა. ნებისმიერ შემთხვევაში, მთავრობა ამტკიცებდა, რომ განმცხადებლების მოთხოვნილი თანხა გაზვიადებული იყო, სა-სამართლოს მიერ სხვა ანალოგიულ საქმეებში მინიჭებულ თანხებთან შედარებით.

83. სასამართლო მიიჩნევს, რომ განმცხადებლებმა გარკვეული სტრესი და გა-ლიზიანება გადაიტანეს, კერძოდ იმიტომ, რომ მათგან ალიარებითი ჩვენებების მო-პოვების მიზნით, ისინი ანამეს და შემდეგ კი არაადამიანურ პირობებში მოათავსეს, პოლიციელები კი, რომლებიც განმცხადებლებს არასათანადოდ მოეცყრნენ, არასო-დეს დაუპატიმრებიათ და გამოძიების ეტაპზე მათი სამსახურებრივი უფლებამო-სილებაც კი არ შეუჩერებიათ. პოლიციელებისთვის შეფარდებულმა მსუბუქმა სას-ჯელმა განმცხადებლების ტანჯვა კიდევ უფრო გააძლიერა. საქმის ამ გარემოებათა ფონზე და სამართლიანობის პრინციპიდან გამომდინარე, სასამართლო სახელმწი-ფოს თითოეული განმცხადებლისთვის გადასახდელად უწესებს 15 000 ევროს.

B. ხარჯები და დანახარჯები

84. განმცხადებლები დამატებით ითხოვდნენ 2 125 ევროს სამართლებრივი ხარჯებისა და დანახარჯებისათვის სასამართლოს წინაშე.

85. მთავრობამ გააპროტესტა თანხის რაოდენობა. იგი ამტკიცებდა, რომ მო-თხოვნილი თანხის რაოდენობა გადამეტებული იყო.

86. სასამართლომ განმცხადებლებს დამატებით 2 000 ევრო მიანიჭა სამარ-ლებრივი ხარჯებისა და დანახარჯების ასანაზღაურებლად.

C. საურავი

87. სასამართლო შესაფერისად მიიჩნევს, რომ საურავი განისაზღვროს ევრო-პის ცენტრალური ბანკის მიერ დადგენილი მინიმალური ნიხორით, რასაც უნდა დაემატოს თანხის სამი პროცენტი.

სენეპული მიზანების გამოყენება, სასამართლო ერთხელ

1. აერთიანებს საქმის არსებით მხარესთან მთავრობის წინასწარ პრეტენზიას გან-
მცხადებელთა მიერ მსხვერპლის სტატუსის დაკარგვის შესახებ;
 2. დასაშვებად აცხადებს მე-3 მუხლთან დაკავშირებულ საჩივრებს; განაცხადის და-
ხარჩენ ნაწილს კი - დაუშვებლად;
 3. ადგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-3 მუხლი განმცხადებელთა მიმართ არასა-
თანადო მოპყრობის გამო; სახელმწიფოს მიერ როგორც საპროცესო ვალდებულე-
ბის - გამოეძიებინა განმცხადებელთა მიმართ არასათანადო მოპყრობის ფაქტები
- შეუსრულებლობის, ასევე, ამ ქმედებებზე პასუხისმგებელ პირთათვის შემაკავე-
ბელი ეფექტის სასჯელთა შეუფარდებლობის გამო; ასევე, არაადამიანური საპა-
ტიმრო პირობების გამო.
 4. უარყოფს მთავრობის წინასწარ პრეტენზიას;
 5. ადგენს:
- (a) კონვენციის 44-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, საბოლოო გადაწყვე-
ტილების მიღების დღიდან 3 თვის განმავლობაში, მოპასუხე სახელმწიფომ გან-
მცხადებლებს შემდეგი თანხები უნდა გადაუხადოს მოლდოვურ ლეიში, გადახდის
დღეს არსებული კურსით:
- (i) 15 000 ევრო (თხუთმეტი ათასი ევრო) თითოეულ განმცხადებელს, არამა-
ტერიალური ზიანის ასანაზღაურებლად. ამას დაემატება ნებისმიერი გადა-
სახადი, რომლითაც შეიძლება დაიბეგროს ეს თანხა;
 - (ii) 2 000 ევრო (ორი ათასი ევრო) ხარჯებისა და დანახარჯების ასანაზღაუ-
რებლად, რასაც დაემატება ნებისმიერი გადასახადი, რომლითაც შეიძლება
დაიბეგროს ეს თანხა;
- (b) ზემოხსენებული სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ, თანხის გადახდის დღე-
მდე, აღნიშნულ თანხას დაემატება საურავი იმ მოცულობით, რაც უტოლდება
ევროპული ბანკის სესხისათვის განკუთვნილ მინიმალურ პროცენტს, რომელსაც
უნდა დაემატოს სამპროცენტიანი განაკვეთი.
6. უარყოფს განმცხადებლების მოთხოვნის დანარჩენ ნაწილს სამართლიან დაკავშირ-
ფილებასთან დაკავშირებით.

შესრულებულია ინგლისურ ენაზე და გაცხადებულია წერილობით 2009 წლის 20
ოქტომბერს, სასამართლოს რეგლამენტის 77-ე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების
შესაბამისად.

ლოურენს ეარლი
რეგისტრატორი

ნიკოლას ბრაცა
თავმჯდომარე

